

ACC. NR. 5719

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén

Härad: Östra härad Adress: Lund

Socken: Torhamn Berättat av Andreas Pålsson

Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

Uppteckningen rör

Blekingeeka.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5719

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
 Härad: Östra härad Adress: Lund
 Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

22
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

Blekingeeka.

Andreas Pålsson hade sin egen eka. Den var mycket gammal konstruktion och lämpade sig väl som standardmodell för traktens ekor. De gamla båtarna äro klinkade denna dock nitad. Detta anses för bättre.

De olika rummen i båten äro följande:

Längst förut framom masten kommer stäven med stävtillet - de dyrkar som kunna lyftas upp och som man trampar på.

Bakom masten med mastsskon följer storrummet med störtillet därbakom kommer dammen sedan östen med ostatillet och längs akter över kammaren som ligger strax bakom sista intimret . Bild 1.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5219

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
Härad: Östra härad Adress: Lund
Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

²³
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Focken företer inga konstigheter. Den sättes fast i näsan på båten med fockhalsen. Den övre fockhalsen angör masten, och seglet skotas in med ett fockskot som löper genom ett skothål i det intimmer som ligger under smackbommen. Bild 2.

Storseglet fästes upp till med en s.k. stropp. Det hålles ute av spritet. Nedre sidan fästes vid masten med det s.k. fotrepet (bild 2) och skoten kallades av Pålsson för smackskotet. Repet, som går runt kring seglet kallas som vanligt liket. Storseglet kallas smack. Skotningen åskådliggöres tydligt å foto bild 3. Här ser man även Pålsson själv i färd med att styra båten med åran som är bunden fast i aktern med ett rep.

Endast en vant har man spänd när man seglar. Det är

ACC. N.R. 5719

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
Härad: Östra härad Adress: Lund
Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

24
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

den, som står i lovart. Den i lä hänger lös och gungar hit och dit. (se bild nr 4, där kortet till vänster visar vanten i lovart och bilden till höger lävanten.)

För att lätt kunna göra an vanten har man en s.k. pågnål. När man skall göra fast denna sticker man den i en repögla och fäster den fast vid vanten med en liten rund repstump som kallas potting. Repögla som är fästad i entimmret kallas bostropp.

Stäven kallas näsan, den är klädd med det s.k. näsjärnet, som fortsätter inunder båten. (bild 5).

Båten har två tofter en framtoft vid masten och en baktoft. Tofterna ligga emellertid ej vid relingen utan en bit ner i båten. För att masten skall få så stort stöd som

ACC. N:R. 5719

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
 Härad: Östra härad Adress: Lund
 Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

²⁵
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

möjligt sättes den fast i mastskon i botten samt låses vid smackbommen medelst den s.k. klinkan av järn. Denna smackbom har i ändarna två hål - smackbomstolla och i dessa slås två träpluggar som fäster bommen vid relingen. Bild 6 och 7.

För att årorna ej skola slita båten vilar de mot små træklossar som kallas tollabarkar som vila på tollabommen. I hålen på tollabarkarna sättes tollpinnarna som helst böra vara av vitbok. För att skydda årorna för slitning har man försett dem med bräder på det ställe där de vila mot tollabarkarna. Dessa bräder kallas årekläppa. När man ror, håller man i "årelommen" och längst ute har man "bläet". Bild 8.

Längst akterut har vi så akterspegeln med klobjelken på insidan av båten. Ej långt ifrån akterspegeln sitter

ACC. N.R. 5719

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
Härad: Östra härad Adress: Lund
Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

26
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

skotkrampen med skothålet. I klobjelken är den s.k. rorlinan
fastgjord i ett hål. Denna rorlina omsluter styråran å bilden .

Bild 9.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5719

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
Härad: Östra härad Adress: Lund
Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

27
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

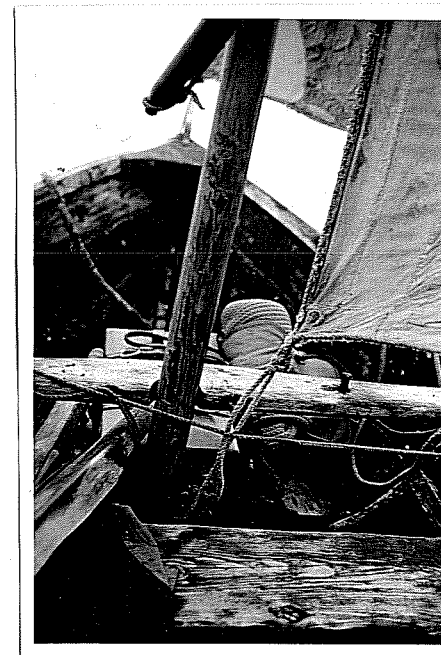
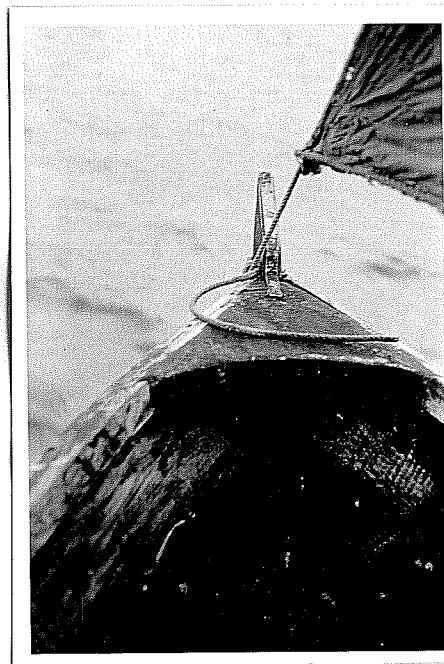
Blekingseka. 1

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5719

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
Härad: Östra härad Adress: Lund
Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

28
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

X Blekingseka 2. X

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5719

29
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
Härad: Östra härad Adress: Lund
Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

Blekingseka 3.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

5719

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: G. Edén

Härad: Östra härad

Adress: Lund

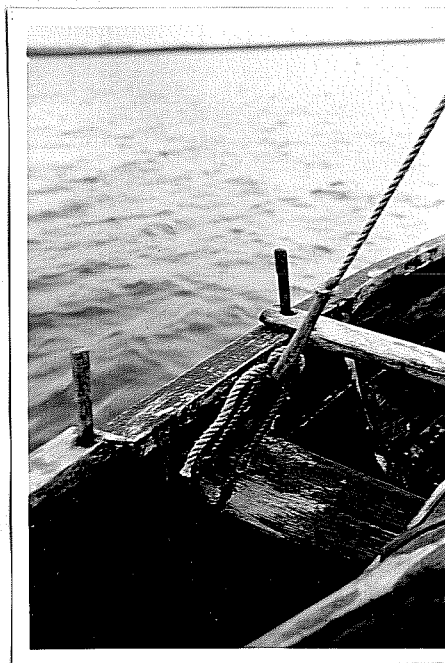
Socken: Torhamn

Berättat av: Andreas Pålsson

Uppteckningsår: 1938

Född år 1863 i Ungskär

Jo
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Blekingseka 4.

Skriv endast på denna sida!

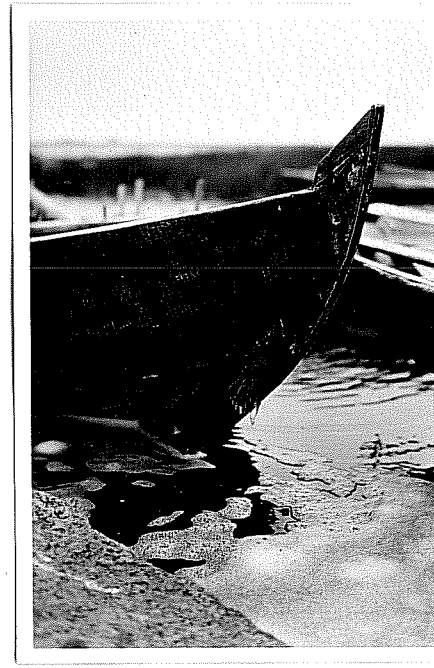
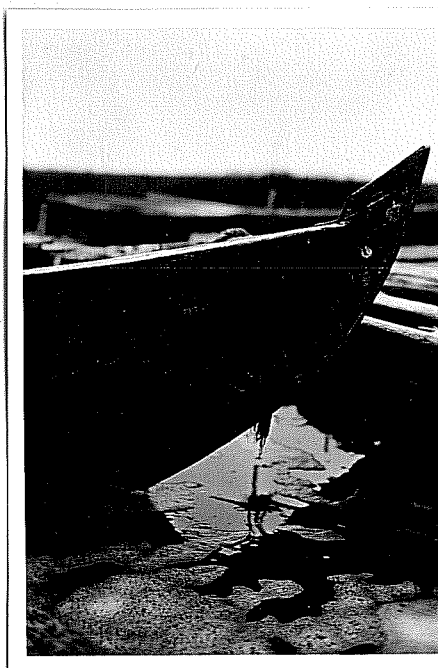
ACC. N:R.

5719

31

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
Härad: Östra härad Adress: Lund
Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

Blekingseka 5

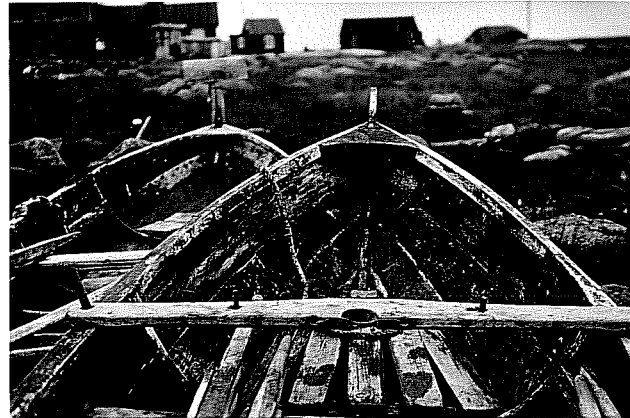
Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5719

32

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
Härad: Östra härad Adress: Lund
Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

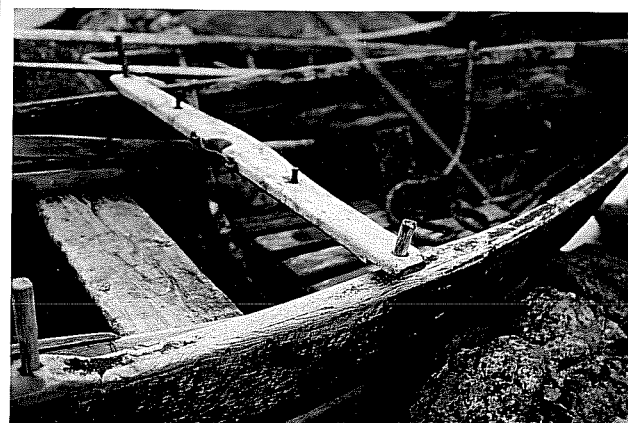
Blekingseka 6.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5719

33
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
Härad: Östra härad Adress: Lund
Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

Blekingseka 7.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5719

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: G. Edén

Härad: Östra härad

Adress: Lund

Socken: Torhamn

Berättat av: Andreas Pålsson

Uppteckningsår: 1938

Född år 1863 i Ungskär

34
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

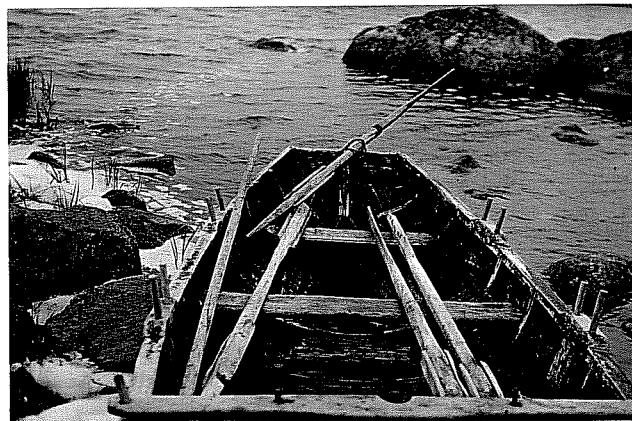
Blekingseka 8.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5719

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
Härad: Östra härad Adress: Lund
Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungeskär

15
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Blekingeseka 9.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. 5719

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén

Härad: Östra härad Adress: Lund

Socken: Torhamn Berättat av Andreas Pålsson

Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

Uppteckningen rör

Båt i allmänhet

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. 5719

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
Härad: Östra härad Adress: Lund
Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

36
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—*—

Båt.

Denna båttyp som bilden visar är den vanliga i dessa trakter och fotografierna åskådliggöra endast några olika varianter. Rätt många kanoter och kanotliknande båttyper förekomma. Dessa kanoter äro emellertid av mycket sent datum.

ACC. N:R. 5719

37
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
Härad: Östra härad Adress: Lund
Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

Båt 1

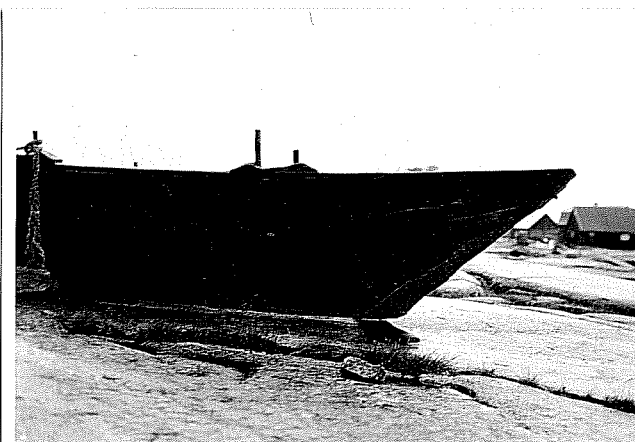
Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5719

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
Härad: Östra härad Adress: Lund
Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1867 i Ungskär

38

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Båt 2

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5719

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
Härad: Östra härad Adress: Lund
Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

39
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Båt 3

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5719

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
Härad: Östra härad Adress: Lund
Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

40
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Båt 4.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. 5719

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén

Härad: Östra härad Adress: Lund

Socken: Torhamn Berättat av Andreas Pålsson

Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

Uppteckningen rör

Sillfiske.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5719

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
Härad: Östra härad Adress: Lund
Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

41
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—*—Sillfiske.

Sillen är den största inkomstkällan på ön. Pålsson började att följa med på vrak när han var 10 à 12 år gammal. Det var redan i april som han gav sig iväg. Man var cirka 3 man i varje båt. Vid 2-tiden på eftermiddagen gav man sig iväg. Man gick norrut ungefär tre mil och där satte man näten. Så tog man in dem på morgonen, gick hem med fisken, sålde den i Karlskrona och for sedan ut på vrak igen. Så höll man på hela veckan och var på lördagen ganska medtagen. På söndagen gick man icke ut. Då kunde allt möjligt hända. En gång när de hela gott mot "nor" råkade de ut för orkan. De kastade ut ankaret men nådde ej botten. Båten drev och det såg mörkt ut.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5719

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
Härad: Östra härad Adress: Lund
Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

42
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Men så kom sveabolagets ångare "Rea" och räddade besättningen.

Detta var en stor händelse i Pålssons liv och han talade med särskilt eftertryck om hur egendomligt det var att "Rea" kom 1 timme senare än vanligt och att det var just denna omständighet som hade räddat dem. Ångbåtarna var eljest de gode fiskarnes stora förskräckelse. De måste sitta och hålla sig vakna hela natten med sin lilla lyckta och se upp för ångarna.

Man hade ett egendomligt sätt att "söka efter fisk". Näten sattes olika djupt i en räkka à 5, 6 st. och så såg man hur djupt fisken gick.

ACC. N:R. 5719

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
Härad: Östra härad Adress: Lund
Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

⁴³
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—*—

På våren i april månad börjar man med sillfisket och
håller på därmed till den 10 november - mårtensmässan.

Gäddfiske har man hela året runt, om vintern sättas
gäddruskorna under isen.

Torskfisket idkas också året runt när man har "rent
vatten". Man uppsöker gärna stenbotten ty dit går torsken.

ACC. N:R. 5719

Landskap: Blekinge..... Upptecknat av: G. Edén
Härad: Östra härad..... Adress: Lund
Socken: Torhamn..... Berättat av: Andreas Pålsson
Uppteckningsår: 1938..... Född år 1863 i Ungskär

44
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1. Fiskkorg.

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
 Härad: Östra härad Adress: Lund
 Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

2. Redskap för bärkning av garn.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5719

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
Härad: Östra härad Adress: Lund
Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

46
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

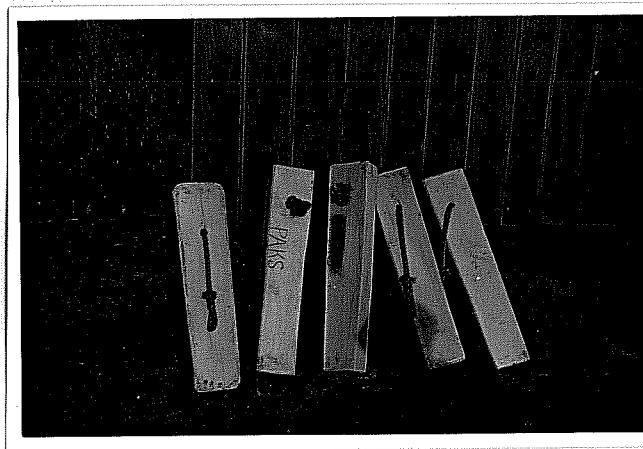
3. Silltunna.

X
Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5719

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. Edén
Härad: Östra härad Adress: Lund
Socken: Torhamn Berättat av: Andreas Pålsson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i Ungskär

47
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4. Kobbar.

Skriv endast på denna sida!